

การแจ้งเกิด

1. การแจ้งเกิดและขอสูติบัตรไทยสำหรับเด็กที่เกิดในต่างประเทศ

- **ผู้มีหน้าที่แจ้งเกิด** คือ บิดาหรือมารดาของเด็ก กรณีบิดามารดาไม่สามารถแจ้งการเกิดได้ด้วยตัวเอง จะมอบหมายให้ญาติหรือเพื่อนบ้านที่รู้เห็นการเกิดของเด็กแจ้งการเกิดแทนก็ได้
- **สถานที่รับแจ้งการเกิด**
 - 1) กรณีท้องที่ที่เด็กเกิดมีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ บิดามารดาของเด็กหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย (มีหนังสือมอบอำนาจ) สามารถแจ้งการเกิดต่อเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยซึ่งเป็นนายทะเบียนราษฎรในต่างประเทศ โดยเมื่อเจ้าหน้าที่กงสุลรับแจ้งการเกิดแล้ว จะออกหลักฐานทะเบียนคนเกิดหรือสูติบัตรให้เป็นหลักฐาน เมื่อเด็กเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย ให้บิดาหรือมารดานำสูติบัตรที่เจ้าหน้าที่กงสุลออกให้ นั้น (พร้อมหนังสือเดินทางของเด็กที่มีตราประทับเข้าประเทศ) ไปติดต่อกับนายทะเบียนที่อำเภอหรือเทศบาลที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือภูมิลำเนาอาศัยอยู่ เพื่อขอเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้าน **สำหรับคนไทยที่เดินทางเข้าไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศ โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายแล้วไปคลอดบุตร ก็สามารถแจ้งการเกิดบุตรที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นได้เช่นเดียวกัน**
 - 2) กรณีท้องที่ที่เด็กเกิดไม่มีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ บิดามารดาของเด็กสามารถแจ้งการเกิดตามกฎหมายของประเทศที่เด็กเกิด โดยไม่ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศนั้น และเมื่อเด็กเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย (โดยหนังสือเดินทางของประเทศที่เด็กเกิด) ให้บิดาหรือมารดานำหลักฐานการเกิดของบุตรที่ออกตามกฎหมายของต่างประเทศไปแปลเป็นภาษาไทยแล้วให้กงสุลฯ และนิติกรณ์ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศรับรองคำแปล จากนั้น จึงนำหลักฐานการเกิดที่แปลเป็นภาษาไทยและผ่านการรับรองคำแปลแล้วนั้นไปติดต่อกับนายทะเบียนที่อำเภอหรือเทศบาลที่บิดาหรือมารดาของเด็กมีชื่อในทะเบียนบ้าน หรือมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่เพื่อขอเพิ่มชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้าน **(อย่างไรก็ดี เพื่อป้องกันปัญหาความไม่สะดวกที่อาจเกิดขึ้นในการเพิ่มชื่อเด็กในการดำเนินการที่สำนักงานเขตหรือสำนักงานทะเบียน สถานเอกอัครราชทูตฯ ขอแนะนำให้บิดาหรือมารดามาจดทะเบียนการเกิดเพื่อขอสูติบัตรไทย และหนังสือเดินทางไทย ที่สถานเอกอัครราชทูตฯ หากสามารถทำได้)**
- **ระยะเวลาที่ต้องแจ้ง** กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาแจ้งการเกิดสำหรับคนที่เกิดในต่างประเทศ บิดาหรือมารดาสามารถแจ้งการเกิดบุตรของตนได้ตามความเหมาะสม โดยไม่มี ความผิดตามกฎหมาย

2) การได้สัญชาติไทยของเด็ก

- เด็กที่เกิดในต่างประเทศโดยมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย ไม่ว่าจะบิดาจะเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือไม่ใช่สัญชาติไทย และจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนสมรสก็ตาม ย่อมได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายไทย และสามารถแจ้งเกิดต่อสถานเอกอัครราชทูตฯ ที่รับผิดชอบในเขตอาณา
- เด็กที่เกิดในต่างประเทศโดยบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย ย่อมได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายไทย และสามารถแจ้งเกิดต่อสถานเอกอัครราชทูตฯ ที่รับผิดชอบในเขตอาณา ยกเว้นในกรณีที่บิดาเป็นคนไทย มารดาถือสัญชาติอื่น และทั้งคู่มิได้จดทะเบียนสมรสกัน บุตรที่เกิดร่วมกันย่อมไม่สามารถถือสัญชาติไทยได้
- กรณีมารดาเป็นคนไทย และไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับบิดา บุตรที่เกิดจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาแต่เพียงผู้เดียวจึงต้องถือนามสกุลตามมารดา แต่หากต้องการจดทะเบียนบุตรโดยให้บุตรใช้นามสกุลบิดานอกสมรส มารดาต้องบันทึกให้ปากคำยินยอมก่อนด้วย

สัญชาติบิดา	สัญชาติมารดา	สถานภาพการสมรส	สัญชาติบุตร
ไทย	ไทย	จดทะเบียน	ไทย
ไทย	ไทย	ไม่จดทะเบียน	ไทย
ไทย	อื่นๆ	จดทะเบียน	ไทย
ไทย	อื่นๆ	ไม่จดทะเบียน	ไม่ได้สัญชาติไทย
อื่นๆ	ไทย	จดทะเบียน	ไทย
อื่นๆ	ไทย	ไม่จดทะเบียน	ไทย

3) เอกสารประกอบการยื่นขอสูติบัตร

- การขอสูติบัตรไทยต้องนำเอกสารต้นฉบับพร้อมสำเนา 2 ชุด มายื่นต่อสถานเอกอัครราชทูตฯ ดังนี้
 - (1) ใบแจ้งเกิด (สูติบัตร) ของทางการท้องถิ่น (ออสเตรเลีย สโลวีเนีย หรือ สโลวัก) ที่ผ่านการรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศของออสเตรเลีย สโลวีเนีย หรือ สโลวัก แล้ว
 - (2) ใบสำคัญการสมรสของบิดาและมารดา
 - (3) หากบิดามารดาไม่ได้สมรสกัน ขอให้ยื่นใบรับรองความเป็นบิดาของเด็ก โดยนำเอกสารดังกล่าวไปผ่านการรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศ ออสเตรเลีย สโลวีเนีย หรือ สโลวัก
 - (4) บัตรประจำตัวประชาชนไทยและหนังสือเดินทางของบิดาและมารดาที่ยังมีอายุใช้งานอยู่
 - (5) สำเนาทะเบียนบ้านไทย และสำเนาทะเบียนบ้านประเทศที่มีถิ่นพำนัก (ออสเตรเลีย สโลวัก หรือสโลวีเนีย) ของบิดาและมารดา
 - (6) แบบฟอร์มแจ้งเกิดกรอกสมบุรณ์ มีแบบฟอร์มไว้บริการที่สถานเอกอัครราชทูตฯ
 - (7) ใบเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล (กรณีบิดา มารดา หรือเด็กเคยเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล)

(8) คำร้องนิติกรณ์ขอจดทะเบียนสูติบัตร

4) การใช้นามสกุลของเด็ก

- บิดามารดาจดทะเบียนสมรส
 - (1) เด็กมีสิทธิใช้นามสกุลบิดา
 - (2) หากบิดาและมารดาประสงค์ให้บุตรใช้นามสกุลมารดา บิดามารดาต้องให้ปากคำต่อเจ้าหน้าที่กงสุล แล้วบันทึกปากคำให้ปรากฏความยินยอมไว้เป็นหลักฐานทั้งบิดาและมารดาพร้อมด้วยเหตุผล
 - (3) หากบิดาและมารดาประสงค์ให้บุตรใช้นามสกุลของบุคคลอื่นที่ไม่ใช้นามสกุลของบิดาหรือมารดา เจ้าหน้าที่กงสุลไม่มีอำนาจดำเนินการ เพราะการอนุญาตดังกล่าวเป็นอำนาจของนายทะเบียนท้องที่ที่เจ้าชื่อนามสกุลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
- บิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรส
 - (1) เด็กเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาฝ่ายเดียว และมีสิทธิใช้นามสกุลของมารดา มารดาแจ้งเกิดโดยบุตรใช้นามสกุลของตนเอง
 - (2) หากมารดาจะให้บุตรใช้นามสกุลของบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และบิดาเป็นผู้แจ้งเกิดกับทางการท้องถิ่น โดยให้ใช้นามสกุลของบิดา หรือบิดายินยอมให้บุตรนอกสมรสใช้นามสกุลของตนโดยเป็นการยินยอมทั้งสองฝ่าย บิดาต้องมาให้ปากคำต่อหน้าเจ้าหน้าที่กงสุล และการแสดงความยินยอมที่จะให้บุตรนอกสมรสใช้นามสกุลของตนไว้เป็นหลักฐาน
 - (3) หากมารดาไม่ยินยอมให้บุตรใช้นามสกุลบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้บิดาจะยินยอม เจ้าหน้าที่กงสุลไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากอำนาจการปกครองบุตรอยู่กับมารดา

5) สิ่งที่ต้องรู้ และข้อแนะนำ

- เด็กที่เกิดในต่างประเทศจะขอแจ้งการเกิดกับนายทะเบียนที่อำเภอหรือเทศบาลในประเทศไทยไม่ได้ เด็กที่มีหลักฐานการเกิดของต่างประเทศสามารถใช้หลักฐานดังกล่าวแปลเป็นภาษาไทย และผ่านการรับรองคำแปลโดยกระทรวงการต่างประเทศแล้วนั้น เป็นสูติบัตรได้ตามกฎหมาย
- เมื่อแจ้งเกิดให้แก่บุตรแล้ว ควรยื่นเอกสารเพื่อทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่ให้แก่บุตรพร้อม ๆ กันต่อเจ้าหน้าที่กงสุลที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานทูตกงสุลไทย โดยหนังสือเดินทางเล่มแรกนี้ทางการไทยจะอะลุ่มอล่วยออกให้โดยที่เด็กยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก และยังไม่ถึงถิ่นที่อยู่ในไทยหรือมีชื่อในทะเบียนบ้านไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อมีโอกาส ควรรีบดำเนินการแจ้งชื่อเด็กเข้าทะเบียนบ้านไทยโดยเร็ว (โดยนำหนังสือเดินทางที่มีตราประทับการเดินทางเข้าประเทศไทยเป็นหลักฐานไปยื่นประกอบพร้อมสูติบัตรไทย) เนื่องจากเมื่อหนังสือเดินทางเล่มแรกหมดอายุลง และต้องขอทำเล่มใหม่ จะต้องมีข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนและชื่อในทะเบียนบ้านก่อน จึงจะสามารถออกหนังสือเดินทางอีกครั้งหนึ่งได้

- กรณีสูติบัตรฉบับที่ออกให้แก่บิดามารดาสูญหาย สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไม่สามารถออกสูติบัตรใหม่ให้ได้ เนื่องจากสูติบัตรเป็นเอกสารสำคัญที่ทางราชการออกให้เพียงครั้งเดียว
- การดำเนินการขอจดทะเบียนสูติบัตรไทย ณ สถานเอกอัครราชทูตฯ จะมีผลโดยสมบูรณ์เมื่อบิดามารดาเด็ก ได้นำชื่อเด็กไปเข้าทะเบียนบ้านไทย เพื่อให้มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ซึ่งเป็นเลขเดียวกันกับที่ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนที่คนไทยทุกคนต้องทำเมื่ออายุครบ 15 ปี
- บิดาตามกฎหมาย หมายถึง บิดาที่ขอบด้วยกฎหมาย ซึ่งบิดาจะเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดาได้จดทะเบียนสมรสกับมารดา (กรณีจดทะเบียนสมรสในต่างประเทศ จะจดทะเบียนตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างชาติดีก็ได้) หรือ จดทะเบียนรับรองบุตร หรือ มีคำพิพากษาศาลตั้งนั้น กรณีเด็กเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกัน จะเป็นบุตรที่ขอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันภายหลัง (ตัวอย่าง เด็กที่เกิดในต่างประเทศโดยบิดาเป็นคนไทย มารดาเป็นต่างชาติและขณะที่เกิดบิดาไม่ได้สมรสกับมารดา แต่ต่อมาเมื่อบิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย มีผลให้เด็กคนนั้นเป็นบุตรที่ขอบด้วยกฎหมายของบิดา จึงมีสิทธิได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย)
- การสมรสตามหลักศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ของไทยไม่มีผลตามกฎหมายไทย เนื่องจากมิได้กระทำต่อหน้านายทะเบียน
- กรณีคนสัญชาติไทยที่เกิดในต่างประเทศโดยมีหลักฐานรับรองการเกิด มีความประสงค์จะขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักในฐานะข้อมูลทะเบียนราษฎร แต่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้ สามารถมอบอำนาจโดยทำหนังสือมอบอำนาจที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ ให้ญาติพี่น้องที่อยู่ในประเทศไทยยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านชั่วคราวสำหรับบุคคลที่เดินทางไปต่างประเทศได้ โดยผู้มอบอำนาจต้องส่งหลักฐานสูติบัตรหรือหลักฐานการเกิดฉบับจริง พร้อมภาพถ่ายของผู้ที่ขอมีรายการบุคคลและเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก เพื่อให้ให้นายทะเบียนท้องถิ่นหรือนายทะเบียนอำเภอ/เขตบันทึกเลขประจำตัวประชาชนไว้ด้านหลังเอกสาร โดยถ้าบุคคลที่ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วสามารถมอบอำนาจด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้มอบอำนาจแทน แต่การดำเนินการในกรณีนี้ **พึงระลึกด้วยว่า ชื่อของตยยังคงอยู่ในทะเบียนบ้านชั่วคราว เมื่อใดที่คนสัญชาติไทยนี้เดินทางกลับประเทศไทย จะต้องไปดำเนินการด้วยตนเองเพื่อขอเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านปกติ เนื่องจากบุคคลที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศไม่สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเพิ่มชื่อตนเข้าในทะเบียนบ้านปกติได้**

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา

มกราคม 2554